

Zápis z Oborového setkání platformy ekologických nevládních organizací Zeleného kruhu, 30. 11. 2006, Mánes

Přítomni: Jiří Koželouh (NESEHNUTÍ), Pavel Činčera (BEZK), Pavel Přibyl, Ivo Kropáček (Hnutí DUHA), Michal Ruman (Konopa), Jiří Nezhyba (EPS Brno), Tomáš Kramár (Oživení), Milan Dad'ourek (Sdružení Krajina), Daniel Vondrouš (Ministerstvo životního prostředí), Edvard Sequens (Calla), Marie Haisová, Adéla Purschová (Agentura GAI), Martin Skalský, Markéta Bartošová, Eva Vejvodová (Arnika), pan Celer, Mirek Prokeš (Přátelé přírody), Václav Drbohlav (Obrana životního prostředí), Alena Mejstříková (Econnect), Linda Klvaňová, Alena Dodoková, Petra Kušková, Míša Stejskalová (Zelený kruh)

Závěry:

1. NNO byli zástupcem MŽP vyzváni k přípravě vlastního návrhu priorit pro české předsednictví EU v roce 2009. ZK bude tuto přípravu koordinovat.
2. Účastníci setkání se shodli na prodloužení funkčního období Etické komise z jednoho na dva roky.
3. Do výběrové komise Státního fondu životního prostředí byl za platformu ekologických organizací nominován Pavel Činčera.
4. Zástupci organizací platformy byli vyzváni, aby Zelenému kruhu dodávali příklady dobré a špatné praxe naplňování Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím v oblasti ŽP, právu na účast veřejnosti a právu na soudní ochranu. Tyto příklady mohou být uvedeny ve Zprávě o implementaci AÚ 2006.
5. Pravidla pro sponzoring NNO komerčními subjekty nebyla schválena, bylo naopak dohodnuto, že se na jejich podobě bude ještě pracovat, aby mohla být znovu projednána na jarním OS 2007. Koordinovat bude Zelený kruh.
6. Z diskuse o Společenské odpovědnosti korporací mj. vyplynulo, že MŽP by rádo spolupracovalo s NNO ve věci stanovení určitých limitů pro firmy, které mají zájem se samy zavázat k dodržování pravidel pro životní prostředí. Zelený kruh bude tuto tematiku nadále sledovat a informovat oborovou platformu.

Představení projektů členských organizací

Úvodní blok Oborového setkání byl věnován představení projektů, kterým se věnují členské organizace platformy.

Za Agenturu GAIA vystoupila Marie Haisová, aby přítomné seznámila s projektem Quo Vadis, Femina? Hlavním výstupem dvouletého projektu je vytvoření vize žen o udržitelném životě. K vytvoření této vize povedou klíčové aktivity, mezi kterými jsou v současné době probíhající kulaté stoly pro různé věkové skupiny žen. Více informací o projektu najdete zde: www.quovadisfemina.cz.

Druhým představeným projektem byl projekt Hnutí Duha zaměřený na podporu recyklace odpadů. Ivo Kropáček poreferoval o vývoji projektu, existenci mailing-listu „popelari“ a v současné době běžící kampani za „Lepší recyklační služby“. Tato kampaň má jednak národní úroveň a jednak také běží v jednotlivých velkých městech, kde zohledňuje místní specifika.

V následné diskusi se hovořilo např. o tom, jak je to se svozem tříděného odpadu na obyčejnou skládku. Děje se to? Zástupce DUHY připustil, že ano, v případě, když je v kontejneru na tříděný odpad odpad směsný, odveze ho sběrný vůz na skládku, aby se nezneškodnila celá nakládka tříděného odpadu. Více informací o projektu: <http://www.hnutiduha.cz/odpady/>.

 Ondřej Rút, který je koordinátorem pracovní skupiny pro EU při ZK, představil činnost této skupiny a mailing-list, který je jejím komunikačním kanálem. Tato skupina sleduje - zatím ne zcela koordinovaně - důležitá témata evropské politiky související s životním prostředím. Na jaře tohoto roku se konala schůzka NNO a zástupců Ministerstva pro životní prostředí, na které MŽP projevilo zájem o český kontext zpráv z European Environmental Bureau (EEB), kterého je členem i Zelený kruh. Ondřej Rút vyzval zástupce platformy k připojení se do pracovní skupiny pro EU a informoval, že v příštím roce se EU bude zabývat zejména směrnicí o ochraně ovzduší, o opadech a REACH. Daniel Vondrouš z MŽP připomněl, že v roce 2009 bude ČR předsedat EU a již nyní připravuje priority svého předsednictví, včetně ekologických priorit. Bylo by dobré, kdyby NNO začaly společně

pracovat na evropských tématech a připravili si vlastní návrh priorit. Ministerstvo bude mít zájem o to, aby jejich zástupci jezdili na jednání EU

✿ Pavel Příbyl informoval účastníky o **přípravě operačních programů a zapojení zástupců NNO** do ní. Sledovali zejména OP Životní prostředí a OP Doprava. V OP ŽP se Hnutí DUHA zaměřovalo na odpadovou kapitolu, s cílem posílit materiálové využití odpadů a recyklaci a co nejvíce ztížit možnost financování nových spaloven komunálních odpadů. Konečná podoba OP ŽP spalovny na rozdíl od předchozích verzí dokumentu výslovně nepodporuje, až na jednu (Ostrava) se je podařilo i vyřadit z indikativního seznamu projektů. Na MŽP bude ale existovat snaha přeformulovat Plán odpadového hospodářství ČR tak, aby prostředky z OP ŽP bylo možné na výstavbu spaloven použít. OP Doprava sledovalo Hnutí DUHA ve spolupráci s Pavlem Černoousem (Ateliér pro ŽP). Zde se z připomínek NNO nepodařilo uplatnit vůbec nic. Základní zkušenost (i z dalších OP): připomínky veřejnosti se zásadně nevypořádávají, v některých případech ani ty podané v procesu SEA. Není uplatňován Princip partnerství, požadovaný Evropskou komisí. Všechny operační programy byly schváleny vládou v půlce listopadu a budou předány k vyjednávání o jejich konečné podobě do Bruselu. Na neuspokojivou situaci s přístupem k zapojení veřejnosti hodlají zástupci NNO upozornit Evropskou komisí a požadovat, aby se k této záležitosti vyjádřila. Její zásahy do podoby Operačních programů však zástupci neočekávají. Podobně neuspokojivá situace se týká programu EVVO, který má na starosti MPSV. MŽP na tomto programu nemá žádný silnější zájem, neboť to není „tvrdá investice“.

✿ Linda Klvaňová, koordinátorka oborové platformy sdělila, že Zelený kruh má v úmyslu vydat „ročenku“ **úspěchů ekologických organizací** - infolist s informacemi o úspěšných projektech NNO za poslední rok. Oznámila přítomným, že v příštím týdnu bude rozeslán formulář pro vyplnění informací o projektech, které chtějí organizace nominovat. Z došlých projektů vybere Rada ZK ca. pět nejlepších resp. nejvhodnějších, které budou na infolistu uvedeny.

✿ Ve věci **Etické komise** a Etického kodexu - Etická komise je podle EK volena na jeden rok a to na Oborovém setkání. Členové etické komise byli před tímto OS osloveni s návrhem, zda by jejich funkční období nemohlo být prodlouženo na dva roky. S tímto návrhem souhlasili. Účastníci OS byli vyzváni, aby se k tomuto prodloužení funkčního období Etické komise vyjádřili. Pro připomenutí Linda Klvaňová uvedla členy etické komise: Josef Šmajš, Ivan Rynda, Jarmila Johnová, Yvonna Gailly, Vítězslav Dohnal.

Hlasování: všichni jsou pro. Funkční období etické komise je prodlouženo na dva roky.

Souvisejícím tématem Etického kodexu je **transparentnost členů Zeleného kruhu**. V návaznosti na průzkum webových stránek členských organizací, který proběhl na jaře, a hledal na těchto stránkách zmínku o přistoupení k Etickému kodexu, o členství v Zeleném kruhu a dále dokumenty organizace jako např. stanovy a jasně uvedené kontakty na zástupce organizace, byl tento průzkum nyní učiněn znovu. Stav věci se zlepšil o 100%, ale stále je to pouze minimální počet organizací, které jsou na svých stránkách takto transparentní. Členství v asociaci i Etický kodex považujeme za „samoregulační mechanismy“ neziskových organizací a má proto smysl o nich dávat veřejnosti vědět.

✿ Zelený kruh byl MŽP před několika dny vyzván, aby nominoval **zástupce do komise Státního fondu životního prostředí**. Tato komise dohlíží na výběr projektů. Zástupce musí být SFŽP sdělen 30.11., tj. v den konání Oborového setkání.

Přes e-mail se přihlásili nebo byli přihlášení 4 kandidáti: Pavel Činčera (BEZK), Miroslav Kundrata (Nadace Partnerství), Milan Daďourek (Sdružení Krajina), Karel Merhaut (LEA) a Hana Korvasová (Lipka Brno). Linda Klvaňová sdělila, že podle informace MŽP by bylo lepší, aby zástupce organizace, kterého platforma zvolí, nebyl žadatelem prostředků ze SFŽP.

Pavel Činčera se jako kandidát účastníkům setkání představil a sdělil také, že jeho cílem práce v komisi SFŽP bude zjednodušení administrativní náročnosti menších a neinvestičních dotací. Domnívá se, že pro tento účel by mohly být využity zkušenosti s evropskými dotacemi. Jako kandidát se přihlásil také Milan Daďourek, který uvedl, že Sdružení Krajina, které zastupuje, je příjemcem prostředků ze SFŽP. Dále uvedl, že se SFŽP má Sdružení Krajina vyjednávací historii, a že za problematický považuje zejména způsob vyúčtování.

Hlasování: 8 hlasů pro Pavla Činčera, 1 pro Karla Merhauta, 1 pro Milana Daďourka. Pavel Činčera byl nominován jako zástupce do komise SFŽP.

• **Spolupráce Zeleného kruhu a ČSOP.** Linda Klvaňová sdělila, že ze strany ČSOP byla iniciována schůzka vedení ZK a ČSOP, resp. ředitele kanceláře ČSOP Martina Duška a ředitelky ZK Zuzany Drhové. Martin Dušek se vyjádřil, že si je vědom toho, že v minulosti spolupráce ČSOP a ostatních nevládních organizací nefungovala. V současné chvíli však má ČSOP nové vedení a novou strategii a rád by s organizacemi sdruženými Zeleným kruhem spolupracoval. Na společné schůzce byly stanoveny tyto okruhy, ve kterých je možná budoucí spolupráce:

1.) financování NNO ze strany státních institucí - prosadit, aby bylo systémové. Zde se naráží na „letitou“ nesrovnalost, kdy ČSOP vykonává v podstatě práce, které MŽP ze své pozice musí zajistit - proto by jejich finanční podpora neměla být označována jako podpora NNO. Tyto výdaje MŽP by měly být od ostatních výdajů směrem k NNO odděleny. Jedná se v podstatě o mandatorní výdaje MŽP, nikoliv dotace.

Společným tématem je také financování ekologických NNO ze strany krajských úřadů, kde je jednak potřeba sledovat transparentnost a jednak systémovost.

2.) odborná témata - ČSOP by mohl zajistit zastupování NNO v meziresortních komisích, například pro oblast vody. Platforma byla oslovena s možností nominace svých zástupců do dvou těchto meziresortních komisí, avšak nebyla schopna je nominovat. Proto je tato nabídka pro ZK zajímavá a bude o ní s ČSOP dále jednat.

Diskuse: Petra Kušková (ZK) se zástupce ČSOP zeptala na personální propojenost mezi bývalou Správou ochrany přírody a ČSOP a poukázala na netransparentní přidělení dotací na infokiosky v minulosti. Zástupce ČSOP se vyjádřil, že toto personální propojení je velmi složitá problematika a že bylo odstraněno.

Milan Dad'ourek se vyjádřil, že některé pronájmy pozemků od státu vůči ČSOP jsou právně špatně. V diskusi zástupce ČSOP projevil ochotu jednat o nepříjemných věcech, které si někteří zástupci ekologických NNO o ČSOP myslí. A zájem znát tyto výtky.

• **Pavel Činčera, který byl navržen oborovou platformou do Výboru pro průmyslovou změnu při EHSV,** podal zprávu o své práci v tomto výboru. Jako delegát (bez hlasovacího práva) pracoval na celé řadě stanovisek tohoto výboru jako člen i jako spoluzpravodaj. Například na stanovisku zabývajícím se podporou ekotechnologií v době jejich nástupu na trh. EHSV toto stanovisko schválil, nyní využívá data a argumenty v něm obsažené DG Environment, s tím, že podpora ekotechnologií se vyplácí. Pavel Činčera dále na základě dotazu informoval o dalších členech z ČR v orgánech EHSV.

• **Michal Ruman z o.s. Konopa představil Sluneční kampaň,** na které se toto sdružení podílí. Je to kampaň na podporu obnovitelných zdrojů energie a ekologických produktů. Cílovou skupinou kampaně je široká veřejnost, hlavně mladí lidé, kteří si pořizují vlastní bydlení. Kampaň chce představit sluneční hospodářství jako alternativu k fosilnímu hospodářství a také podpořit spolupráci těch, kteří se tímto tématem zabývají. Plánují se dny otevřených dveří ve firmách, výlety na konkrétní místa, kulturní akce. Kampaň směřuje k tomu, aby bylo přesvědčeno co nejvíce lidí a na základě toho potom vzneseny legislativní požadavky. Michal Ruman pozval všechny na nejbližší setkání koordinační skupiny Sluneční kampaně, které se uskuteční 8. prosince na Toulcově dvoře v Praze.

• **Alena Dodoková - koordinátorka Legislativního centra ZK - představila téma naplňování Aarhuské úmluvy,** kterým se Zelený kruh zabývá dlouhodobě. Nejdůležitějším výstupem je webová stránka www.ucastverejnosti.cz, která slouží jako databanka dobrých a špatných příkladů z praxe, které mapují naplňování AÚ v ČR. Tyto příklady dodávají většinou neziskové organizace a příjemci informací na tomto webu mají být zejména úředníci veřejné správy. V současné době připravuje Zelený kruh novou tištěnou publikaci, která zmapuje naplňování AÚ v posledních letech. Alena Dodoková seznámila účastníky s nejdůležitějšími soudními kauzami, legislativními změnami a příklady dobré a špatné úřednické praxe v roce 2006. Poreferovala také o dalších aktivitách ZK v této oblasti - zejména odborných seminářích pro veřejnou správu. V závěru vyzvala přítomné zástupce ekologických organizací, aby Zelený kruh zásobovali příklady z praxe, se kterými se při své práci setkali a aby sdělovali i další připomínky a podněty k doplnění nové Zprávy o implementaci AÚ 2006.

Diskuse: Jiří Nezhyba doplnil, že v § 70 stavebního zákona se na konci odstavce 3 od 1.1.2007 doplňuje věta "Dnem sdělení informace o zahájení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup." Z toho vyplývá, že zájemci o účast v řízení nebudou o jeho zahájení informováni speciálním dopisem.

✿ **Pravidla pro sponzoring NNO ze strany komerčních subjektů** jsou dokumentem, který na návrh Petra Kužvarta (Ateliér pro životní prostředí) projednávalo jarní oborové setkání. Na setkání v dubnu byli účastníky vzneseny připomínky k materiálu, který PK připravil, které byly do dokumentu zapracovány. Pravidla potom prošla ještě dvěma připomínkovými koly na mailing-listu Platforma s konečným datem 30. června 2006. Dokument byl tedy teoreticky připraven ke schválení. V úvodu Linda Klvaňová dokument představila včetně všech jeho bodů a připomněla také, že pravidla byla zamýšlena jako dobrovolná pravidla a doporučení, ke kterým je možné se za organizaci připojit, nemá se jednat o dokument k povinnému přistoupení. Cílem „pravidel“ má být jednak zajištění transparentnosti smluvních vztahů mezi NNO a komerčními subjekty a jednak návod, jak jí docílit. LK také zmínila dvě poslední připomínky z června, u kterých by na tomto setkání mělo být rozhodnuto, zda a jak budou do dokumentu zapracovány (od Cally - mezi servisní roli ZK přidat konzultační roli pro nejasné případy, od Sdružení Krajina - specifikovat, že pravidla se hodí spíše pro oběmově velké dary).

Diskuse:

Jiří Nezhyba uvedl, že jednou z metod, jak stanovit výši daru a pravidla pro něj, je procentní hodnota z rozpočtu. Linda Klvaňová se vyjádřila, že název dokumentu je nepřesný, protože se omezuje pouze na sponzoring, přičemž jak je známo, mnoho NNO spolupracuje s firmami na bázi smlouvy o reklamě. Kromě toho existuje také kategorie daru. Pavel Činčera se vyslovil, že etický apel je nevymahatelný. Daniel Vondrouš se vyjádřil, že není potřeba upravovat výši, pro kterou mají být pravidla platná, že by toto mohlo být vyřešeno jednotným (a jednoduchým) administrativním přístupem. Milan Daďourek vznesl námitku, že text pravidel je nejasný a nevyrovnaný - pravidla na jedné straně obsahují přesný návod, jak postupovat, na druhou stranu se v nich vyskytují pouze vágní formulace a prohlášení. Dále také uvedl, že není vždy v moci NNO při složitých dvoustranných jednáních najít prostor na prosazení určitých ustanovení do smlouvy. Edvard Sequens se vyjádřil, že tato pravidla jsou přísnější než Etický kodex ekologických organizací. Je to tak dobře? Tomáš Kramár připomněl funkci těchto pravidel - mohou být pro kohokoliv, nejen pro ekologické NNO, jejich podstatou je přihlášení se k transparentnosti a příjemcem této informace může být například Ministerstvo vnitra, které apeluje na transparentnost neziskového sektoru (pravidla jako samoregulační nástroj). Dlouho se vedla debata o upřesnění názvu dokumentu pravidel, padaly různé návrhy, žádný však nebyl konečný a uspokojivý pro všechny. Mezi jinými padlo, že již v názvu by měl být výraz „dobrovolná“. Daniel Vondrouš navrhl rozdělit pravidla na deklaratorní část a na závazná pravidla pro postup. S tímto návrhem souhlasil i Jiří Nezhyba, který se v EPS problematikou dárcovství firem dlouhodobě zabývá. Praktická část by měla být doplněna komentáři, v budoucnu by bylo možné uvažovat i o vzorové smlouvě pro NNO. Alena Mejstříková doplnila, že pravidla by měla mít nějakou preambuli, která by vysvětlovala jejich účel.

Závěr diskuse: účastníci se shodli na nepřijetí pravidel v současném stavu, ale na jejich přepracování, dále připomínkování přes mailing-list a následnou debatu na příštím oborovém setkání na jaře 2007. Jiří Nezhyba z EPS se jako právník a člověk znalý problematiky firemního dárcovství nabídl, že vytvoří návrh, jak by pravidla mohla vypadat, aby zohledňovala připomínky a výtky padlé během diskuse. Jeho nabídka byla ZK přijata.

✿ **Problematika CSR (corporate social responsibility - společenské odpovědnosti korporací)** patří mezi (v zemích EU-10 poměrně nová) aktuální témata, se kterým přijel účastníky seznámit Jiří Nezhyba z EPS v Brně. Bylo vysvětleno, co to vlastně společenská odpovědnost korporací je, jaké jsou její nástroje a jaká je situace z hlediska dodržování tohoto konceptu (především) nadnárodními společnostmi v České republice. Zřejmě nejpropracovanějším nástrojem určujícím standardy řízení a správy v oblasti CSR (včetně standardů v oblasti ochrany ŽP) jsou Směrnice OECD pro nadnárodní společnosti. Směrnice představují doporučení, která vlády členských států OECD (tedy i ČR) společně adresují nadnárodním společnostem. K prosazení Směrnice OECD byla v každém státě zřízena tzv. Národní kontaktní místa (v ČR při Ministerstvu financí), před nimiž je možné řešit případy, kdy podniky Směrnice OECD nedodržují. **Směrnice OECD a další informace o CSR a aktivitách EPS najdete na: <http://www.responsibility.cz/index.php?id=31>.**

Diskuse:

Linda Klvaňová: mohly by ekologické NNO být spokojeny, pokud by podnik naplňoval směrnice OECD pro oblast životního prostředí? Jsou standardy směrnic dostatečné? Jiří Nezhyba odpověděl, že v zásadě ano. I když směrnice jsou komplexním pohledem, není možné jednotlivé pilíře (sociální, ekonomický, environmentální) oddělovat. Daniel Vondrouš se zeptal, jak je možné řešit případy, kdy se jedná o „problematický“ sektor, ve kterém podnik operuje, a tudíž je vůbec obtížné hovořit z hlediska životního prostředí o „odpovědnosti“, přesto produkty takového podniku mohou mít např.

ekologickou značku. Jiří Nezhyba: při koncovém prodeji spotřebitelům by mělo být od konce roku 2007 klamání ohledně dodržování standardů postižitelné prostřednictvím nové směrnice 2005/29/EC, v případě subdodavatelů nebo podniků, které nemají přímé spotřebitele je to problematické. Daniel Vondrouš: MŽP by rádo s NNO spolupracovalo ve věci stanovení určitých limitů pro firmy, které mají zájem se sami zavázat k dodržování určitých pravidel pro životní prostředí. Jiří Nezhyba: CSR se věnuje jen malé množství NNO. Možnost ovlivňovat činnost nadnárodních společností pomocí závazných právních předpisů (tzv. corporate accountability) spatřuji nikoliv na národní úrovni, ale spíše na evropské, kde již EPS rozvíjí své aktivity. Pokud by tato tematika někoho zajímala, může EPS dodat informace o oblasti odpovědnosti korporací a o organizacích, jichž je EPS členem, jako je *OECD Watch* nebo *European Coalition for Corporate Justice*. Tomáš Kramár: Jak funguje mechanismus podávání stížností na národní kontaktní místo (NKM)? Jiří Nezhyba: toto místo slouží v zásadě jako prostředník pro dialog mezi stranami sporu. Všechny případy v ČR skončily smírným řešením, kdy podnik nějaká opatření, aby vyhověl standardům směrnic, zavedl. NKM má přitom možnost vydat prohlášení a v něm doporučení pro nadnárodní společnost ve vztahu k porušeným bodům Směrnice. Neexistuje však žádný sankční mechanismus. To je jeden z důvodů, proč nevládní organizace volají po právně závazných normách pro chování nadnárodních společností.

Zapsaly: Petra Kušková, Alena Dodoková
Ověřila: Linda Klvaňová